

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKIK W KRAKOWIE**

Pl. Szczepański 5, 31-011 Kraków

Tel./fax (12) 421-75-79, 421-74-98

E-mail: krakow@uokik.gov.pl

RKR-411-6/12/WJ-10/12

Kraków, dnia 22 sierpnia 2012 r.

DECYZJA Nr RKR - 35/2012

Stosownie do treści przepisów art. 33 ust. 6 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz § 2 pkt 3 i § 4 ust. 1 *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- I. Na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, **wobec uprawdopodobnienia w toku postępowania antymonopolowego stosowania przez Sąddeckie Wodociągi Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu praktyk ograniczających konkurencję**, określonych w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 tej *ustawy*, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa, poprzez narzucanie odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych, zgodnie z którymi:

„Usługodawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane:

c. brakiem wody na ujęciu,

d. zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,

f. przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych” (tak: § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) wzorca tej umowy)

oraz po zobowiązaniu się Spółki do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanego jej naruszenia, poprzez dokonanie zmian przywołanych wyżej postanowień § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych, w sposób zapewniający ochronę praw i interesów odbiorców usług, polegających na wykreśleniu tych postanowień, w wyniku czego do obrotu prawnego wprowadzony zostanie nowy ich wzorzec oraz aneksowane będą umowy zawarte dotychczas w oparciu o ten wzorzec;

nakłada się na Sąddeckie Wodociągi Sp. z o.o. w Nowym Sączu obowiązek wykonania tego zobowiązania, w terminie do 28 września 2012 r.

II. Na podstawie art. 12 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, **nakłada się na Sąddeckie Wodociągi Sp. z o.o. w Nowym Sączu obowiązek złożenia, w terminie do 31 października 2012 r., informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, o którym mowa w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, poprzez przedłożenie:**

- informacji dotyczącej liczby umów zawartych w oparciu o nowy, zmieniony wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych oraz
- kopii 3 przykładowych umów zawartych z odbiorcami usług w oparciu ten zmieniony wzorzec;
- informacji na temat liczby odbiorców usług Spółki, którym doręczono aneksy do obowiązujących jeszcze umów, zawartych na podstawie dotychczasowego ich wzorca zakwestionowanego przez Prezesa Urzędu,
- informacji dotyczącej liczby odbiorców usług, z którymi podpisano aneksy zmieniające obowiązujące umowy, zawarte na podstawie dotychczasowego ich wzorca oraz
- kopii 3 przykładowych aneksów do dotychczasowych umów, które podpisane zostały z odbiorcami usług.

UZASADNIENIE

W ramach prowadzonej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „organem antymonopolowym”) kontroli przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych zostało wszczęte i przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia, czy warunki świadczenia usług wynikające z umów stosowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne działające na terenie właściwości miejscowej Delegatury Urzędu w Krakowie, nie naruszają chronionych prawem interesów odbiorców tych usług, tj. czy są zgodne z przepisami *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm. – zwanej dalej „*ustawą antymonopolową*”). W toku tego postępowania wezwano m.in. Sąddeckie Wodociągi Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu (zwane dalej „Spółką”) do przesłania informacji i dokumentów objętych jego przedmiotem, w tym wzorców umów stosowanych przez Spółkę wobec odbiorców usług.

Analiza dokumentów przedłożonych przez Spółkę wykazała, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zawiera ona m.in. umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Spółka podpisuje takie umowy w oparciu o przygotowany przez siebie wzorzec pod nazwą: „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*”. Analiza tego wzorca wykazała, iż może on zawierać postanowienia sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym.

Mając powyższe na uwadze, organ antymonopolowy wszczął - postanowieniem Nr RKR - 121/2012 z dnia 16 kwietnia 2012 r. - postępowanie antymonopolowe w sprawie podejrzenia nadużywania przez Sąddeckie Wodociągi Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chelmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa, polegającego na narzucaniu odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych, zgodnie z którymi:

„Usługodawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane:

c. brakiem wody na ujęciu,

d. zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,

f. przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych” (tak: § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) wzorca tej umowy), co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednocześnie - postanowieniem Nr RKR - 122/2012 z dnia 16 kwietnia 2012 r. - organ antymonopolowy zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu dokumenty i informacje uzyskane w trakcie wskazanego wyżej postępowania wyjaśniającego.

Pismem z dnia 16 kwietnia 2012 r. organ antymonopolowy zawiadomił Spółkę o wszczęciu przedmiotowego postępowania antymonopolowego. Tym samym pismem wezwano Spółkę m.in. do przesłania dokumentów i informacji objętych zakresem niniejszego postępowania, ustosunkowania się do jego zarzutów oraz udzielenia wyjaśnień dotyczących przyczyn stosowania *Umów o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* i ich wzorca, zawierających postanowienie kwestionowane w tym postępowaniu.

Ustosunkowując się do postawionych zarzutów, pismem z dnia 30 kwietnia 2012 r. Spółka oświadczyła, że wstrzymała stosowanie kwestionowanego przez Prezesa Urzędu wzorca *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*, natychmiast po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania antymonopolowego, tj. z dniem 17 kwietnia 2012 r. Następnie w dniu 30 kwietnia 2012 r. zarząd Spółki podjął uchwałę o wprowadzeniu nowego wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków, w którym usunięte zostały kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia § 11 pkt 1 lit. c), d) i f). Spółka doprecyzowała, iż z dniem 30 kwietnia 2012 r. wszystkie umowy zawierane będą przez nią według tego nowego wzorca, uwzględniającego zastrzeżenia Prezesa Urzędu i zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa. Jednocześnie Spółka poinformowała, że zamierza aneksować wszystkie umowy zawarte dotychczas w oparciu o ww. wzorzec, w taki sposób aby nie zawierały one kwestionowanych postanowień § 11 pkt 1 lit. c), d) i f). Z uwagi jednak na dużą ilość zawartych umów, Spółka zaplanowała aneksowanie tych umów w terminie do czterech miesięcy licząc od dnia 30 kwietnia 2012 r. W celu potwierdzenia realizacji przedmiotowych zmian, Spółka załączyła do pisma z dnia 30 kwietnia 2012 r. wzory aktualnie stosowanych umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków oraz wzory aneksów do dotychczas zawartych umów.

W kolejnym piśmie z dnia 25 maja 2012 r. Spółka podtrzymała poprzednio złożone wyjaśnienia, informując, iż nie stosuje już wzorca *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* w dotychczasowej postaci, tj. zawierającego kwestionowane postanowienia § 11 pkt 1 lit. c), d) i f), a w jego miejsce z dniem 30 kwietnia 2012 r. wprowadziła do obrotu prawnego nowy, zmieniony wzorzec tej umowy. Jednocześnie Spółka ponownie zobowiązała się do aneksowania wszystkich umów zawartych w oparciu o dotychczasowy, zakwestionowany wzorzec, tak aby usunięte zostały wszystkie naruszenia prawa stwierdzone przez Prezesa Urzędu. Dla potrzeb udowodnienia podejmowanych w tym zakresie działań Spółka załączyła do ww. pisma z dnia 25 maja 2012 r. kopie, poświadczonych za zgodność z oryginałem: sześciu umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych, zawartych w oparciu o zmieniony ich wzorzec oraz trzech aneksów do dotychczasowych umów. Ponadto Spółka wniosła o uwzględnienie faktu, że kwestionowane w niniejszym postępowaniu zapisy umieściła we wzorcu umowy nie w celu osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści, ale niejako „przypadkowo”, ponieważ takie same postanowienia znajdowały się w wielu innych publikowanych wzorach umów.

Przedkładając przedmiotowe informacje, pismem z dnia 25 maja 2012 r. Spółka zwróciła się jednocześnie o uwzględnienie jej wyjaśnień i wydanie w niniejszej sprawie decyzji w oparciu o przepisy art. 12 *ustawy antymonopolowej*, zobowiązując się do wykonania wszelkich obowiązków nałożonych na nią w tej decyzji.

Zawiadomieniem z dnia 20 sierpnia 2012 r. Spółka została poinformowana o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszej sprawie oraz możliwości skorzystania z prawa zapoznania się z aktami sprawy. W odpowiedzi, pismem z dnia 21 sierpnia 2012 r., Spółka poinformowała, że na tym etapie postępowania nie będzie zaoponowała się z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy.

Organ antymonopolowy ustalił następujący stan faktyczny:

Sąddeckie Wodociągi Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu realizują zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chelmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa. Spółka prowadzi działalność gospodarczą w tym zakresie w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, na podstawie wpisu dokonanego w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000109022 oraz w oparciu o zezwolenia odpowiednich organów zarządzających tych gmin na zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, z późn. zm. – zwanej dalej „*ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*”) – prawa i obowiązki Spółki i odbiorców jej usług określają stosowne *Regulaminy dostarczania wody i odprowadzania ścieków*, przyjęte uchwałami organów stanowiących ww. gmin (zwane dalej „*Regulaminami*”). Natomiast stosownie do treści art. 6 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* – Spółka zawiera z odbiorcami świadczonych przez nią usług pisemne umowy, na podstawie których odbywa się dostawa wody i odbiór ścieków i które dookreślają prawa i obowiązki Spółki i odbiorców jej usług. W tym celu Spółka opracowała i stosuje w obrocie prawnym wzorzec umowy pod nazwą: „*Umowa Nr ...o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*”. W trakcie niniejszego postępowania ustalono, iż wzorzec ten jest stosowany w jednakowej postaci w relacjach z konsumentami, przedsiębiorcami, jak również wszelkimi innymi podmiotami. Ustalono również, że Spółka podejmuje wszystkie czynności związane z zawarciem z odbiorcami jej usług umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych, w oparciu o wskazany wyżej wzorzec.

Organ antymonopolowy ustalił również, że w oparciu o ten wzorzec Zakład zawarł 4.166 *Umów o dostawę wody*.

Na podstawie wyjaśnień Spółki zawartych w jej piśmie z dnia 30 kwietnia 2012 r. ustalono, że wzorzec *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* stosowany jest od 2006 r., z niewielkimi zmianami wprowadzonymi w 2008 r. Prezes Urzędu ustalił również na podstawie pisma Spółki z dnia 25 maja 2012 r., że w oparciu o ten wzorzec Spółka zawarła 4.032 umowy.

Analiza przedmiotowego wzorca umowy pozwoliła na postawienie Spółce zarzutu stosowania praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej, poprzez narzucanie odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych. W wyniku dokonanej analizy ustalono bowiem, że we wzorcu tym Spółka zamieściła postanowienia § 11 pkt 1 lit. c), d) i f), o następującej treści:

„*Usługodawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane:*

c. brakiem wody na ujęciu,

d. zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,

f. przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych”.

Powyższe postanowienia przeniesione zostały i znajdują się aktualnie we wszystkich umowach zawartych przez Spółkę z odbiorcami jej usług do dnia 17 kwietnia 2012 r.

Odnosząc się do powołanych wyżej postanowień, zakwestionowanych przez organ antymonopolowy w ramach niniejszego postępowania, pismem z dnia 30 kwietnia 2012 r. Spółka wyjaśniła co następuje:

W treści postanowień § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) *Umów o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* Spółka zamierzała wyłączyć odpowiedzialność tylko w takich przypadkach, gdy ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub odbioru ścieków następuje w wyniku okoliczności, za które nie ponosi ona odpowiedzialności. Spółka nie miała natomiast zamiaru wyłączać swojej odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek okoliczności, na które miała ona wpływ. Zdaniem Spółki potwierdza to fakt zawarcia przez nią umowy ubezpieczenia od tego rodzaju zdarzeń, którą Spółka przedłożyła jako dowód w sprawie. Ponadto Spółka wskazała, że zainstalowała na ujęciu wody agregaty prądotwórcze, które zapewniają ciągłość zaopatrzenie w energię elektryczną na wypadek przerw w jej dostawie. W ocenie Spółki, podjęte przez nią działania w powyższym zakresie potwierdzają, iż jej celem nie było wyłączenie odpowiedzialności za szkody spowodowane okolicznościami, na które Spółka ma wpływ. Wręcz przeciwnie, Spółka podjęła rzeczywiste działania mające na celu zabezpieczenie swoich klientów przed szkodami spowodowanymi zdarzeniami od niej niezależnymi. Zdaniem Spółki, gdyby rzeczywiście chciała wyłączyć odpowiedzialność, w wyniku zastosowania ww. zapisów § 11 pkt 1 lit. c), d) i f), to zawieranie umowy ubezpieczenia czy też zakup i instalowanie agregatów prądotwórczych byłoby niecelowe, bo przecież Spółka i tak nie ponosiłaby odpowiedzialności za przerwę w dostawie wody, spowodowane np. wstrzymaniem dostarczaniu energii.

Wszystkie wyjaśnienia oraz argumentację w powyższym zakresie Spółka potwierdziła następnie w swoim piśmie z dnia 25 maja 2012 r. Ponadto w obu pismach z dnia 30 kwietnia i 25 maja 2012 r. Spółka oświadczyła, iż nigdy i w żadnym przypadku nie doszło do zastosowania kwestionowanych zapisów § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) *Umów o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*.

Niezależnie od powyższych wyjaśnień, w trakcie niniejszego postępowania - pismem z dnia 30 kwietnia 2012 r. – Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanych jej praktyk ograniczających konkurencję, wstrzymując stosowanie kwestionowanego wzorca *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* oraz wprowadzając w jego miejsce nowy wzorzec tej umowy, w którym usunięte zostały wskazane wyżej postanowienia § 11 pkt 1 lit. c), d) i f). A zatem od 30 kwietnia 2012 r. wszystkie umowy zawierane będą przez Spółkę według tego nowego wzorca, uwzględniającego zastrzeżenia Prezesa Urzędu i zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa. Jednocześnie Spółka zobowiązała się do aneksowania wszystkich umów zawartych dotychczas w oparciu o ww. wzorzec, w taki sposób, aby nie zawierały one kwestionowanych postanowień § 11 pkt 1 lit. c), d) i f). Z uwagi na dużą ilość zawartych umów, Spółka zaplanowała ich aneksowanie w terminie czterech miesięcy licząc od dnia 30 kwietnia 2012 r. W celu potwierdzenia podjętych już działań w powyższym zakresie, Spółka przedstawiła w załączeniu do pisma z dnia 30 kwietnia 2012 r. wzór aktualnie stosowanej *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* oraz wzór aneksu do dotychczas zawartych umów.

W kolejnym piśmie z dnia 25 maja 2012 r. Spółka podtrzymała poprzednio złożone zobowiązanie podjęcia wszelkich działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom *ustawy antymonopolowej*, objętym niniejszym postępowaniem. Natomiast w celu udowodnienia podejmowanych w tym zakresie działań, Spółka załączyła do pisma z dnia 25 maja 2012 r. kopie, poświadczonych za zgodność z oryginałem: sześciu *Umów o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*, zawartych w oparciu o zmieniony ich wzorzec oraz trzech aneksów do dotychczasowych umów.

Pismem z dnia 25 maja 2012 r. Spółka zwróciła się jednocześnie o uwzględnienie jej wyjaśnień i argumentacji oraz wydanie w niniejszej sprawie decyzji w oparciu o przepisy art. 12 *ustawy antymonopolowej*, a także zobowiązała się do wykonania wszelkich obowiązków nałożonych na nią w tej decyzji.

Mając powyższe ustalenia na uwadze organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Interes publiczny

Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 *ustawy antymonopolowej*, ma ona zastosowanie wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej *ustawie* jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią chociaż potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Ma to miejsce wówczas, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami *ustawy antymonopolowej* dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska¹.

W świetle zajmowanego przez sądy stanowiska: „*interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest podjęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej – art. 7 k.p.a. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotyczący ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy*”².

Wymienione w art. 1 cele *ustawy antymonopolowej* zostały określone jako równorzędne co sprawia, że praktyki ograniczające konkurencję obejmują nie tylko te, które godzą w konkurencję, ale również te, które – podejmowane przez przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą – nie godząc wprost w konkurencję, naruszają interesy uczestników rynku. Praktyki ograniczające konkurencję można zatem podzielić na praktyki antykonkurencyjne, wywierające bezpośredni wpływ na stan lub rozwój konkurencji oraz praktyki eksploatacyjne, których istotą jest uzyskanie korzyści kosztem innych podmiotów, w tym nieprowadzących działalności gospodarczej. W przypadku praktyk eksploatacyjnych bezpośrednim celem lub skutkiem działań przedsiębiorców jest naruszenie przede wszystkim innych niż konkurencyjne interesów uczestników rynku, poprzez wykorzystanie przez przedsiębiorców istniejącej nad kontrahentami przewagi.

¹ Por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 stycznia 1991 r. (sygn. akt: XV Amr 8/90) oraz wyroki Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 lipca 2001 r. (sygn. akt: XVII Ama 108/00) oraz z dnia 23 lutego 2002 r. (sygn. akt: XVII Ama 133/2001).

² Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt: XVII Ama 92/00).

Nie ulega wątpliwości, że Spółka z racji posiadanej siły rynkowej ma możliwość eksploatawania zajmowanej na rynku pozycji kosztem kontrahentów, w tym podejmowania działań będących przedmiotem postawionych w niniejszej decyzji zarzutów. Dla stwierdzenia naruszenia interesu publicznego wystarczające jest samo nadużycie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, albowiem już sam fakt nadużycia posiadanej na rynku pozycji dominującej narusza interes publiczny³. Dla oceny kwestii naruszenia interesu publicznoprawnego istotne jest także to, iż praktyki eksploatacyjne urzeczywistniają się poprzez stosunki umowne, które w okolicznościach przedmiotowej sprawy mają charakter powtarzalny i powszechny. O naruszeniu interesu publicznoprawnego w przedmiotowej sprawie świadczy zatem również fakt, iż objęte zarzutem działanie przedsiębiorcy wymierzone jest w szeroki krąg uczestników rynku. Jest ono skierowane do wszystkich rzeczywistych lub potencjalnych odbiorców świadczonych przez Spółkę usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Negatywne skutki wynikające z zakwestionowanych postanowień umownych mogą zatem godzić w szeroki i bliżej nieokreślony krąg podmiotów, wśród których znaczący udział mają konsumenci, będący najsłabszymi uczestnikami obrotu gospodarczego.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez Spółkę interesu publicznoprawnego, co uzasadnia ocenę jego zachowania na rynku w świetle przepisów *ustawy antymonopolowej*.

Oznaczenie przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 *ustawy antymonopolowej*, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Art. 2 *ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.) definiuje działalność gospodarczą, jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej *ustawy* jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 tej *ustawy*, przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Spółka jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000109022. A zatem - w świetle powyższego - jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 *ustawy antymonopolowej*. Oznacza to, iż przepisy tej *ustawy* odnoszą się do Spółki wprost.

Ustalenie rynku właściwego

Dla rozstrzygnięcia spraw antymonopolowych istotnym zagadnieniem jest określenie rynku właściwego, na którym działa przedsiębiorca podejrzewany o stosowanie praktyk ograniczających konkurencję. Stosowanie do treści art. 4 pkt 9 *ustawy antymonopolowej* – rynkiem właściwym jest „rynek towarów, który ze względu na ich przeznaczenie, cenę

---

³ Por.: E. Modzelewska - Wąchał, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wydawnictwo Twigger, Warszawa 2002, s. 15.

oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji”. Jak zatem wynika z przywołanej definicji ustawowej, wyznaczając rynek właściwy określa się go w ujęciu produktowym i geograficznym.

Rynek w znaczeniu produktowym odnosi się do towarów w rozumieniu art. 4 pkt 7 ustawy antymonopolowej, czyli m.in. rzeczy oraz usługi. Natomiast rynek w ujęciu geograficznym odnosi się do obszaru, na jakim te towary są oferowane.

W przedmiotowej sprawie towarem oferowanym kontrahentom Spółki, w oparciu o Umowę o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych, są usługi zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Ponieważ usługi te nie mają substytutów, rynkiem produktowym w niniejszej sprawie jest rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Spółka jest jedynym przedsiębiorcą oferującym usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa. Z uwagi na technologię dostarczania wody i odbioru ścieków siecią, rynek w aspekcie geograficznym wyznaczony jest przez znajdującą się na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa sieć wodociągowo - kanalizacyjną, poprzez którą dostarczana jest woda i odprowadzane są ścieki. Należy przy tym podkreślić, że odbiorcy ww. usług nie mają alternatywnego wyboru innego dostawcy wody i odbiorcy ścieków.

Pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje swoją treścią możliwości zaspokojenia potrzeb dostawy wody i odprowadzania ścieków we własnym zakresie. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanego musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych⁴. Takie alternatywne źródło dostawy wody i odbioru ścieków dla odbiorców tych usług z terenu gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa nie istnieje. Tak więc, rynek w ujęciu geograficznym obejmuje teren gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa.

Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, że rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest lokalny rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa.

Ustalenie pozycji rynkowej strony postępowania na rynku właściwym

Art. 4 pkt 10 ustawy antymonopolowej definiuje pozycję dominującą, jako „*pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%*”.

O pozycji rynkowej Spółki w niniejszej sprawie przesądza sieć wodociągowo - kanalizacyjna, której jest on właścicielem i zarządcą. Wyłączność dysponowania tą siecią na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa sprawia, iż Spółka nie spotyka się na tym obszarze z żadną konkurencją.

⁴ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 31 maja 2000 r. (sygn. akt: XVII Ama 44/00).

Skutkiem tej pozycji jest posiadanie przez Spółkę siły ekonomicznej, przy użyciu której może ona zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu niezależnie od swoich kontrahentów, a w szczególności eksploatować swoją pozycję rynkową ich kosztem.

Wobec powyższego spełniona została pierwsza przesłanka art. 9 ust. 1 i 2 *ustawy antymonopolowej*, tj. posiadanie przez Spółkę pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin: Nowy Sącz, Stary Sącz, Chełmiec, Korzenna, Kamionka Wielka oraz Nawojowa.

Narzucanie warunków umów

Zakazowi określönemu w art. 9 ust. 1 i 2 *ustawy antymonopolowej* podlega nie samo posiadanie na pozycji dominującej rynku właściwym, ale jej nadużywanie. Istota zarzutu rozpatrywanego w niniejszej decyzji sprowadza się do oceny umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków bytowych oraz oceny zachowania Spółki z punktu widzenia narzucenia odbiorcom usług uciążliwych, przynoszących jej nieuzasadnione korzyści warunków tych umów. Przedmiotem oceny w niniejszej sprawie jest zatem nie tylko treść zawieranych przez Spółkę umów, ale i okoliczności związane z ich zawieraniem.

Dla uprawdopodobnienia, że przedsiębiorca stosuje praktykę określoną w przepisie art. 9 ust. 2 pkt 6 *ustawy antymonopolowej* konieczne jest wykazanie, iż zakwestionowane warunki umów zostały przez niego narzucone odbiorcom usług. Do narzucania warunków umów dochodzi wówczas, gdy przedsiębiorca wykorzystując swoją przewagę ekonomiczną w warunkach niedostatecznej konkurencji lub jej braku na rynku, ogranicza swobodę kształtowania treści umów ze strony kontrahentów działających pod przymusem. Dzięki posiadanej sile rynkowej dominant może bowiem nie liczyć się z wolą innych uczestników rynku, którzy zmuszeni są zaakceptować ustalone przez niego warunki umowne, nawet jeśli nie gwarantują one ekwiwalentności świadczeń. Tym samym narzuca on kontrahentom takie warunki umów, które nie miałyby racji bytu w przypadku, gdyby na rynku istniała konkurencja i możliwość wyboru jednej z ofert konkurujących ze sobą przedsiębiorców.

Spółka jako dostawca usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zajmuje na rynku właściwym pozycję monopolisty naturalnego, a zatem prowadzi działalność gospodarczą w warunkach, w których dysponuje w relacjach ze swoimi odbiorcami potencjałem i przewagą kontraktową, które pozwalają jej na dyktowanie warunków w stosunkach umownych. Sprzyja temu również fakt, iż przy zawieraniu *Umów o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* przedsiębiorca ten posługuje się jednostronnie opracowanym przez siebie wzorcem umownym, który przedstawiany jest do podpisu odbiorcom usług. Treść umów jest zatem arbitralnie ustalana przez dostawcę usług, a odbiorca otrzymuje do podpisu gotową umowę. Swoboda odbiorcy usług wodociągowo – kanalizacyjnych w zakresie kształtowania warunków umownych jest więc ograniczona do minimum, a zawarcie umowy następuje poprzez przystąpienie do przedstawionych mu warunków, które ustala dostawca usług. Potwierdza to adhezyjną naturę tych umów, a jednocześnie decyduje o istocie narzucania warunków umownych w przedmiotowej sprawie. Okoliczność, iż warunki umów nie są z kontrahentami indywidualnie uzgadniane w toku negocjacji lub porozumienia świadczy bowiem o ich narzucaniu⁵.

---

⁵ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 stycznia 2007 r. (sygn. akt: XVII Ama 101/05).

W niniejszej sprawie mamy więc do czynienia z narzucaniem kontrahentom warunków umów, które wiąże się z posiadaną przez przedsiębiorcę siłą rynkową oraz adhezyjnym charakterem umów tj. takich umów, które są zawierane przez przystąpienie do nich i w przypadku których nie przewiduje się możliwości indywidualnego negocjowania treści ich postanowień. W orzecznictwie antymonopolowym ugruntowany jest pogląd, że wystarczającą przesłanką do uznania, że przedsiębiorca narzuca umowę jest oferowanie jej w stosunkach danego rodzaju⁶. Uznaje się przy tym, że w takiej sytuacji nawet okoliczność, iż niewielka liczba umów zawarta została po przeprowadzeniu indywidualnych uzgodnień nie może zmieniać oceny o uprawdopodobnieniu narzucania warunków umów zawieranych powszechnie przez dominanta z odbiorcami świadczonych przez niego usług⁷.

Uciążliwość warunków umów oraz nieuzasadnione korzyści dla przedsiębiorcy

Kolejną przesłanką niezbędną do uprawdopodobnienia naruszenia przez Spółkę art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy antymonopolowej* jest wykazanie, że zakwestionowane warunki umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków bytowych mogą mieć uciążliwy charakter. Za uciążliwy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Definicja ta odwołuje się do kryteriów obiektywnych – typowych relacji umownych występujących na rynku. Dokonując analizy uciążliwości warunków umownych należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania ich treści, dominant byłby w stanie określone postanowienia umowne wynegocjować.

Z kolei osiągnięte przez przedsiębiorcę stosującego praktykę ograniczającą konkurencję nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów w warunkach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny pozostawać w logicznym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy. Nieuzasadnione korzyści mogą pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w umowie pozwalające na wykorzystanie uciążliwego zapisu. Należy przy tym podkreślić, że dla bytu przedmiotowej praktyki nie jest konieczne wystąpienie negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zaistniało zagrożenie wystąpienia takiego skutku. Praktyką ograniczającą konkurencję jest już bowiem sama próba osiągnięcia przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na rynku określonego skutku. Stanowisko takie znajduje odzwierciedlenie również w orzecznictwie antymonopolowym, zgodnie z którym nie jest konieczne udowodnienie faktycznego stosowania przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej, ani też osiągnięcia z tego tytułu nieuzasadnionych korzyści. Z treści art. 1 ust. 2 *ustawy antymonopolowej* wynika bowiem, że jej reżimowi podlegają nie tylko praktyki ograniczające konkurencję, które wywoływały bądź aktualnie wywołują skutki na terenie kraju, ale również praktyki, które choćby tylko potencjalnie mogą wywoływać takie skutki⁸. Podobne stanowisko wyraził także Sąd Najwyższy, który wskazał, że istota rozpoznawanej przez niego sprawy nie sprowadza się do tego, czy przedsiębiorca, któremu postawiono zarzut

⁶ Por.: wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 28 listopada 2007 r. (sygn. akt: VI ACa 939/07) i z dnia 6 września 2006 r. (sygn. akt: VI ACa 196/06) oraz wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 września 2005 r. (sygn. akt: XVII Ama 80/04).

⁷ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 października 2007 r. (sygn. akt: XVII Ama 28/07).

⁸ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 lipca 2004 r. (sygn. akt: XVII Ama 65/03).

naruszenia *ustawy antymonopolowej* odnosi korzyści z całości prowadzonej działalności gospodarczej, lecz do tego, czy w zawieranych umowach zastrzega sobie nieuzasadnione korzyści⁹. Organ antymonopolowy ma zatem obowiązek oceniać zachowania przedsiębiorcy od strony skutków, jakie zachowania te mogą nawet potencjalnie wywołać na rynku.

Zarzut postawiony Spółce w niniejszej sprawie dotyczy narzucania odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych, zgodnie z którymi nie ponosi ona odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody lub ograniczenie albo wstrzymanie odbioru ścieków spowodowane:

- brakiem wody na ujęciu,
- zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,
- przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Oceniając uciążliwość dla odbiorców kwestionowanych warunków umów, które pozwalają dostawcy usług uwolnić się od odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody lub odbioru ścieków w ww. sytuacjach, zauważyć należy, iż do umów na podstawie, których odbywa się dostawa wody i odprowadzanie ścieków zastosowanie znajdują nie tylko przepisy *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, ale także przepisy *Kodeksu cywilnego*. A zatem punktem wyjścia do dalszych rozważań w niniejszej sprawie powinny być przepisy zawarte w art. 471 i następnych *Kodeksu cywilnego*. Przepisy te regulują bowiem odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę spowodowaną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Stosowanie do nich, dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania chyba, że jest ona następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Zgodnie z reżimem odpowiedzialności kontraktowej, przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest zatem obowiązane naprawić szkodę wynikłą z niewykonania lub nienależytego wykonania ciążącego na nim zobowiązania, a więc m.in. powstałą na skutek ograniczenia albo wstrzymania dostaw wody lub odbioru ścieków, jeżeli jest to następstwem okoliczności, za które dostawca tych usług odpowiada. Zakres takich okoliczności obejmuje przede wszystkim działania i zaniechania przedsiębiorstwa noszące znamiona winy (i to zarówno zachowania lub ich brak będące skutkiem winy umyślnej, jak również skutkiem niezachowania należytej staranności). Zakres przypadków, w których przedsiębiorstwo może w treści zawieranych umów uchylić się od odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania określa przywołany już wyżej art. 471 *Kodeksu cywilnego*. Jednak obok unormowań reżimu odpowiedzialności kontraktowej, zastosowanie znajduje również zasada odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, która oznacza odpowiedzialność za skutek zachowania lub braku działań, a ponadto jest obiektywna i niezależna od winy danego podmiotu. Tego rodzaju odpowiedzialność również nie może zostać wyłączona z góry, w wyniku zastosowania odpowiednich postanowień umownych.

Z przedstawioną powyżej argumentacją dotyczącą ogólnych zasad odpowiedzialności ujętych w *Kodeksie cywilnym* korespondują unormowania art. 6 ust. 3 pkt 6 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, w myśl których umowa powinna zawierać w szczególności postanowienia dotyczące odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy. Jednoznacznie zauważyć należy w tym miejscu, że przepis ten nie daje przedsiębiorstwu wodociągowo – kanalizacyjnemu żadnych podstaw wyłączenia odpowiedzialności, w tym również jej wyłączenia w taki sposób, jak uczyniła to Spółka w postanowieniu

---

⁹ Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 1997 r. (sygn. akt: I CKN 114/97).

§ 11 pkt 1 lit. c), d) i f) *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*. Analizowany przepis wskazuje jedynie na obowiązek doprecyzowania zasad odpowiedzialności przedsiębiorstwa.

Tymczasem brzmienie kwestionowanych przez organ antymonopolowy postanowień § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* stwarza Spółce możliwość uniknięcia odpowiedzialności odszkodowawczej względem odbiorców jego usług w każdym przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, bez względu na przyczyny zakłóceń wskazanych w hipotezie tych postanowień. Tak więc niezależnie od tego, czy wymienione w zakwestionowanych postanowieniach okoliczności będą zawinione przez Spółkę, czy też będą następstwem przyczyn, za które Spółka nie będzie ponosić odpowiedzialności, może ona zwolnić się z odpowiedzialności odszkodowawczej wobec odbiorców usług z tytułu szkód spowodowanych ograniczeniem albo wstrzymaniem dostaw wody lub odbioru ścieków. Takie rozwiązanie kwestii odpowiedzialności przedsiębiorstwa za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest korzystniejsze od ogólnej zasady odpowiedzialności kontraktowej ujętej w art. 471 i następnych *Kodeksu cywilnego*.

Z tego punktu widzenia, zakwestionowane przez organ antymonopolowy w sentencji niniejszej decyzji postanowienia § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* są więc uciążliwe dla usługobiorców, gdyż wyłączają lub utrudniają możliwość dochodzenia od Spółki roszczeń odszkodowawczych także w takich sytuacjach, gdy szkoda nastąpiła na skutek okoliczności, za które Spółka ponosi odpowiedzialność. Na ich podstawie Spółka może zwolnić się z odpowiedzialności odszkodowawczej również w przypadku, gdy ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody lub odbioru ścieków, wynikające z braku wody na ujęciu lub jej zanieczyszczenia w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, albo przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, spowodowane jest np. nieodpowiednią konserwacją lub eksploatacją urządzeń wodociągowo - kanalizacyjnych przez Spółkę, błędem jej pracowników, a nawet odcięciem zasilania w następstwie zaległości płatniczych z tytułu dostawy energii elektrycznej. Sytuację, w których całe ryzyko nie zrealizowania umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków, w następstwie działania lub zaniechania Spółki, albo nagłego zdarzenia zawinonego przez Spółkę obciąża odbiorców usług, należy uznać za niedopuszczalną. Natomiast fakt stworzenia sobie przez Spółkę podstaw prawnych (umownych) do uniknięcia odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy i wypłaty odbiorcom ewentualnego odszkodowania z tego tytułu, decyduje o możliwości osiągnięcia przez Spółkę związanych z tym nieuzasadnionych korzyści.

Przypomnieć należy w tym miejscu ponownie, iż w orzecznictwie antymonopolowym przyjmuje się, że dla bytu praktyki stanowiącej przejaw nadużycia pozycji dominującej nie jest konieczne ziszczenie się negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zachodzi zagrożenie wystąpienia takiego skutku, nie jest natomiast koniecznym udowodnienie faktycznego stosowania przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej, ani też osiągnięcia z tego tytułu nieuzasadnionych korzyści¹⁰.

Uwzględniając powyższe ustalenia, argumentację i wnioski organ antymonopolowy uznał za uprawdopodobnione, że zakwestionowane postanowienia § 11 pkt 1 lit. c), d) i f) *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*, stosowanej przez Spółkę mogą być uciążliwe dla odbiorców jej usług, a co za tym idzie mogą one przynosić Spółce nieuzasadnione korzyści.

---

¹⁰ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 lipca 2004 r. (sygn. akt: XVII Ama 65/03).

Zastosowanie art. 12 ustawy antymonopolowej

Stosowanie do treści art. 12 ust. 1 *ustawy antymonopolowej*, po uprawdopodobnieniu w toku postępowania antymonopolowego – m. in. na podstawie okoliczności sprawy - że został naruszony zakaz określony m.in. w art. 9 tej *ustawy*, a także po przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tego naruszenia, organ antymonopolowy może, w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorcę obowiązek wykonania tego zobowiązania. W ocenie organu antymonopolowego, w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy wszystkie przesłanki zawarte w przepisie art. 12 ust. 1 *ustawy antymonopolowej* zostały spełnione.

Analiza przedłożonych przez Spółkę w trakcie niniejszego postępowania dokumentów i wyjaśnień wykazała, że Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanych jej praktyk ograniczających konkurencję, poprzez zaprzestanie stosowania kwestionowanego wzorca *Umowy o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych* oraz wprowadzenie do obrotu prawnego nowego wzorca tej umowy, z którego usunięte zostały postanowienia § 11 pkt 1 lit. c), d) i f). W wykonaniu podjętego w tym zakresie zobowiązania Spółka rzeczywiście, począwszy od dnia 30 kwietnia 2012 r. rozpoczęła zawieranie umów w oparciu o ten nowy wzorzec, uwzględniający zastrzeżenia organu antymonopolowego i zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Jednocześnie Spółka zobowiązała się do aneksowania wszystkich umów zawartych dotychczas w oparciu o ww. wzorzec, w taki sposób, aby nie zawierały one kwestionowanych postanowień § 11 pkt 1 lit. c), d) i f). Z uwagi na dużą ilość zawartych umów, Spółka zaplanowała ich aneksowanie w terminie czterech miesięcy licząc od dnia 30 kwietnia 2012 r. Fakt rozpoczęcia przez Spółkę procesu aneksowania dotychczas zawartych umów, jak również stosowania nowego wzorca umowy został przez nią potwierdzony poprzez przedłożenie do akt niniejszej sprawy, poświadczonych za zgodność z oryginałem, kopii *Umów o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*, zawartych w oparciu o zmieniony ich wzorzec oraz aneksów do dotychczasowych umów.

W związku z powyższym Spółka zwróciła się o uwzględnienie przedmiotowych zobowiązań i podjętych już działań w celu ich wykonania oraz wydanie w niniejszej sprawie decyzji w oparciu o przepisy art. 12 *ustawy antymonopolowej*, zobowiązując się jednocześnie do wykonania wszelkich obowiązków nałożonych na nią w tej decyzji.

W ocenie organu antymonopolowego ostateczne wykonanie działań objętych złożonym przez Spółkę zobowiązaniem pozwoli na zapobieżenie naruszeniu art. 9 *ustawy antymonopolowej* w odniesieniu do postawionego w niniejszej sprawie zarzutu. Realizacja działań, do których Spółka zobowiązała się w trakcie postępowania antymonopolowego doprowadzi bowiem do pełnego wyeliminowania z obrotu prawnego zarzucanych Spółce uchybień dotyczących treści *Umów o zaopatrzenie w wodę i (lub) odprowadzanie ścieków bytowych*.

Wobec powyższego organ antymonopolowy postanowił skorzystać z rozwiązania przewidzianego przepisem art. 12 ust. 1 *ustawy antymonopolowej* i nałożyć na Spółkę obowiązek wykonania przyjętych przez nią w toku niniejszego postępowania zobowiązań.

Termin wykonania przedmiotowych zobowiązań – określony zgodnie z przepisem art. 12 ust. 2 *ustawy antymonopolowej* - ustalony został z uwzględnieniem propozycji Spółki dotyczącej długości okresu czasu potrzebnego na wykonanie zadeklarowanych działań. W tym stanie rzeczy organ antymonopolowy określił termin wykonania opisanych wyżej zobowiązań do dnia 28 września 2012 r.

Mając na uwadze wszystkie wskazane wyżej uwarunkowania faktyczne i prawne niniejszej sprawy, orzeczono jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści przepisu art. 12 ust. 3 *ustawy antymonopolowej*, w decyzji wydanej na podstawie art. 12 ust. 1 tej *ustawy* organ antymonopolowy nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

W związku z powyższym nałożono na Spółkę obowiązek złożenia, w terminie do 31 października 2012 r., informacji dotyczących realizacji przyjętego zobowiązania, o którym mowa w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, poprzez przedłożenie:

- informacji dotyczącej liczby umów zawartych w oparciu o nowy, zmieniony wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków bytowych oraz
- kopii 3 przykładowych umów zawartych z odbiorcami usług w oparciu ten zmieniony wzorzec;
- informacji na temat liczby odbiorców usług Spółki, którym doręczono aneksy do obowiązujących jeszcze umów, zawartych na podstawie dotychczasowego ich wzorca zakwestionowanego przez organ antymonopolowy,
- informacji dotyczącej liczby odbiorców usług, z którymi podpisano aneksy zmieniające obowiązujące umowy, zawarte na podstawie dotychczasowego ich wzorca oraz
- kopii 3 przykładowych aneksów do dotychczasowych umów, które podpisane zostały z odbiorcami usług.

W ocenie organu antymonopolowego powyższe informacje są konieczne, a zarazem wystarczające do oceny, czy Spółka wykonała nałożone niniejszą decyzją obowiązki.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy antymonopolowej* w związku z art. 479²⁸ § 2 *Kodeksu postępowania cywilnego* - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie.

Z upoważnienia Prezesa

Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Zastępca Dyrektor Delegatury w Krakowie

Marek Szarzyński

Otrzymują:

1. Sąddeckie Wodociągi Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu, ul. Wincentego Pola 22, 33 – 300 Nowy Sącz,
2. RKR a/a.